

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การต่อสู้กับปัญหาการผลิตพืชเชิงพาณิชย์ของกลุ่มอนุรักษ์ชาวปกากะญอ: กรณีศึกษาบ้านห้วยส้มป่อย ตำบลคอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายนครินทร์ เข้มทอง
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. สมคิด แก้วทิพย์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะทำความเข้าใจว่า ปฏิบัติการต่อสู้กับปัญหาการผลิตพืชเชิงพาณิชย์ของกลุ่มอนุรักษ์ชาวปกากะญอ ต้องต่อสู้กับปัญหาแบบไม่ราบรื่นและเผชิญปัญหา/อุปสรรคหลายๆ อย่างอะไรบ้าง เมื่อต้องการทำให้สมาชิกกลุ่มรอดพ้นจากปัญหา และให้ชาวบ้านอื่นๆ รอดพ้นจากปัญหาด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาผลทางเศรษฐกิจ สังคม และนิเวศ ที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น กับการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือกของเกษตรกร 2) เพื่อศึกษาการก่อตัวของกลุ่มผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้นและกลุ่มที่สนับสนุนกลุ่มอนุรักษ์ชาวปกากะญอที่ผลิตพืชแบบเกษตรทางเลือก และ 3) เพื่อศึกษาปฏิบัติการต่อสู้ในการผลักดันให้เกิดการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือกของกลุ่มอนุรักษ์ชาวปกากะญอ

จากการศึกษาโดยทำการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 25 ครั้วเรือน ระหว่างกลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น กับกลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือกของกลุ่มอนุรักษ์ชาวปกากะญอ พบว่ากลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้นมีการเผชิญปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในระดับสูงกว่า กลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือก โดยกลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้นมีแนวโน้มในการใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้นก็มีการเผชิญกับปัญหาด้านความเกาะเกี่ยวกันของคนในชุมชน มีการเผชิญกับปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและอำนาจ รูปแบบความสัมพันธ์ถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจที่วางอยู่บนฐานคิดเชิง “มูลค่า” มากกว่า “คุณค่า” ส่วนกลุ่มที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือก ระดับการเผชิญกับปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและอำนาจของเกษตรกรน้อยกว่า และความสัมพันธ์ปรากฏอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์เชิงระนาบ

ในด้านการเผชิญปัญหาทางด้านนิเวศของเกษตรกร โดยการศึกษาและวิเคราะห์ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน พบว่า ความอุดมสมบูรณ์ของดินในแปลงของเกษตรกรที่ทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น มีความอุดมสมบูรณ์ของดินในระดับต่ำกว่าแปลงของเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบเกษตรทางเลือกในรูปแบบ “วนเกษตร”

ส่วนการก่อตัวของกลุ่มผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น พบว่า เกิดจากพัฒนาการของการผลิตพืชเชิงพาณิชย์ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเข้ามาของรัฐและทุน ผ่านทางหน่วยงานส่งเสริมต่างๆ โดยปฏิสัมพันธ์ภายนอกชุมชนมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น ตั้งแต่ช่วงก่อนการเข้ามาของโครงการไทย-ยูเอเอ็น และโครงการไทย-นอร์เว ระหว่างปี พ.ศ. 2495-2520 ช่วงการเข้ามาของโครงการไทย-นอร์เว ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2535 และช่วงที่ 3 ช่วงหลังการเข้ามาของโครงการไทย-นอร์เว ระหว่างปี พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันกลุ่มอนุรักษ์ชาวป่าเกาะงอยก็เกิดจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับแรงกดดันต่างๆ จากภายนอกชุมชน โดยเฉพาะด้านการผลิตพืชเชิงพาณิชย์ของชุมชนบนพื้นที่สูง ซึ่งอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ภายนอก โดยเฉพาะองค์กรด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดกลุ่มอนุรักษ์ชาวป่าเกาะงอยภายใต้ฐานคิด “วัฒนธรรมชุมชน”

ในด้านปฏิบัติการต่อสู้ ในการผลักดันให้เกิดการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเกษตรทางเลือก ของเกษตรกร พบว่า กลุ่มอนุรักษ์ชาวป่าเกาะงอยพยายามหารูปแบบในการขับเคลื่อนทั้งในระดับแนวคิด และระดับปฏิบัติการ ใน 3 รูปแบบ ดังนี้ คือ 1) ปฏิบัติการเกษตรทางเลือก “วนเกษตรพลับ” และ “วนเกษตรกาแฟ” 2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแบบบูรณาการ และ 3) การเพิ่มอำนาจการต่อรองโดยเครือข่ายพันธมิตร เช่น ศูนย์พันธกิจแห่งรัก และชมรมชีวิตจิตโรงพยาบาลจอมทอง อย่างไรก็ตามจากการศึกษางานศึกษาวิจัยชิ้นนี้มีข้อค้นพบ 3 ประการด้วยกัน คือ

(1) การมีข้อจำกัดเชิงที่ดินของเกษตรกรไม่ใช่จุดแตกหักในการเข้าสู่การผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น แต่จุดแตกหักที่แท้จริงที่ทำให้เกษตรกรต้องทำการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น คือการตกอยู่ในวงจรการผลิตพืชเชิงพาณิชย์แบบเข้มข้น

(2) ถึงแม้ว่าชุมชนจะมีแกนนำที่มีศักยภาพและมีกลุ่มที่เข้ามาแก้ปัญหาการผลิตพืชเชิงพาณิชย์ แต่กลุ่มอนุรักษ์ชาวป่าเกาะงอยยังคงเผชิญกับการแตกตัวของคนในชุมชน ที่เกี่ยวเนื่องกับการเข้ามาของรัฐกับทุนที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนปฏิบัติการ

(3) ขณะที่กล่าวถึง “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” “เกษตรทางเลือก” แต่การขับเคลื่อนปฏิบัติการเกษตรทางเลือกยังขาดการกล่าวถึงตลาดช่องทางพิเศษอันเป็นที่มาของรายได้ ในขณะที่เครือข่ายองค์กรบริหารส่วนตำบลและองค์กรพัฒนาเอกชน ยังไม่สามารถหาตลาดช่องทางพิเศษได้ ดังนั้นตลาดช่องทางพิเศษที่เป็นที่มาของรายได้ของเกษตรกรทางเลือกซึ่งสำคัญยังถูกละเลย

Thesis Title	Struggle with Commercial Crop Production Problems of The Pga Knyou Conservation Group: A Case Study of Huai Som Poi Village, Doi Kaeo Sub-district, Chom Thong District, Chiang Mai Province
Author	Mr. Nakarin Kemthong
Degree	Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Somkid Kaeotip

ABSTRACT

The thesis was aimed to study how Karens who were members of Karen Conservation Group cope with crops production problems. The various endeavors were made to tackle problems and obstacles in order to help the member as well as the villagers. Three objectives of the study were: 1) to study economic, social and ecological impacts induced between the intensive crops production and the alternative crops farming, 2) to study the forming the group of intensive crops producers and the conservative group that encouraged alternative crops farming, and 3) to study the endeavors towards alternative crops farming among Karen conservation group.

The questionnaires were collected among 25 families while surveying the intensive crops producers and the alternative crops farmers. It was found that the intensive crops producers encountered more economic problems. The intensive crops producers also inclined to use increasing fertilizer and pesticide.

At the same time the intensive crops producers encountered social problems on community cohesiveness involving social relations and power. The relationship was economically conditioned more on "quantitative-basis" than "quality-basis". The alternative crops farmers encountered fewer problems on social relations and power and the relationship existed horizontally.

On the ecological aspects, it was found that the soil of the intensive crops production was less fertile than of the alternative crops farming which was engaged in agro-forestry.

In setting up group of intensive crops producers, it was found that as it developed commercially, it embarked on government involvement and capital availability through non-profit organizations and the interaction outside the community bringing about intensive crops production in three stages: before the establishment of the Thai-UN. and Thai-Norwegian co-operation projects 1952-1977, during the operations of the projects 1977-1992 and after the operations of the projects 1992-present. The Karen conservation group was formed due to the pressure from outside the community especially the highland community crops producers with the influence of the Roman Catholic network under the "community culture" frame of thoughts.

While the Karen Conservation Group endeavoring in pushing alternative crops farming, it was found that it tried 3 different ways on the conceptual and operational aspects: 1) alternative farming on "persimmon agro-forestry" and "coffee beans agro-forestry", 2) learning process through comprehensive community learning center, and 3) increasing the negotiation power by establishing alliance

network for example Love Commitment Center and Chiwachat Club, Chomthong Hospital. Three findings of this study are as follows:

1) The limitation of farm land of the farmers was not the breaking point into intensive crops production. The breaking point was that the farmers slipped into the cycle of intensive crops production

2) Even though the community had the potentials and there were people who tried to solve the problems on the crops, Karen Conservation Group encountered the splits among the community members with reference to the government involvement and availability of capital which became the obstacles of the operation.

3) When mentioning “the self-sufficient theory and alternative crops farming”, the operation of the alternative crops farming lacks the special channels to be the income sources. While the network of the Sub-district Administration Organization and non-government organizations have not yet found the special channels for the source of incomes with which the alternative farming had been neglected.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved